

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

студент Хомініч Н.С.

Екологічна криза, що охоплює більшу частину регіонів України значною мірою пов'язана з недосконалою системою фінансування екологічних заходів. Отже, сьогодні актуальною проблемою, яка вимагає негайного вирішення, стала практика фінансування екологічних програм та природоохоронних заходів

Екологічна програма — це комплекс взаємоузгоджених територіальних заходів, спрямованих на поліпшення співіснування природних екологічних систем і суспільства.

Зараз механізм фінансування природоохоронної діяльності в Україні створений відповідно до вимог колишнього адміністративно-командної системи і представлений:

- чисельними фондами охорони навколишнього природного середовища в складі місцевих, республіканського, АР Крим бюджетів, якими розпоряджаються відповідні ради, в багатьох випадках на власний розсуд;

- Державним фондом охорони навколишнього природного середовища;

- розділом «Охорона навколишнього природного середовища» у Державному бюджеті, який формується за залишковим принципом, видаткова частина якого постійно протягом року урізається, а кошти плануються лише на поточні витрати.

- власними коштами підприємств, установ, організацій.

Головними недоліками системи фінансування природоохоронної діяльності є те, що:

1. Обмежені кошти із цих джерел розпорозуються, витрачаються без координації з метою фінансуванню на території регіону визначених пріоритетних екологічних заходів та робіт.

2. Кошти з цих джерел переважно спрямовуються на поточні витрати, а не на капітальні видатки. В умовах економічної кризи, що переживає Україна, немає підстав сподіватися на збільшення бюджетних видатків.

Виходячи із зазначеного постає нагальне завдання щодо розвитку саме позабюджетних джерел та створення нового механізму

фінансування екологічної сфери відповідно до ринкових відносин та адміністративної реформи, що здійснюється в Україні.

Головними напрямками при цьому є:

1. З метою мобілізації фінансових ресурсів усіх джерел для кредитування та фінансування цільових екологічних програм та проектів, управління екологічним зборами необхідно визначити головною державною фінансовою інституцією в природоохоронній діяльності Національний екологічний фонд, створивши його на базі і замість фондів охорони навколишнього природного середовища

2. З метою створення позабюджетних джерел для фінансування природоохоронної діяльності необхідно розширити коло платників збору за забруднення навколишнього природного середовища. Сюди можна віднести податок на нафтопродукти, природний газ, вугілля, лакофарбову продукцію, пестициди, синтетичні пральні речовини, акумулятори, автошини, озоноруйнуючі речовини.

3. В Україні існує можливість і необхідність створення ще одного Екологічного фонду, дохідною базою якого можуть бути кошти в рахунок погашення країнами-кредиторами боргів, за умови фінансування природоохоронних заходів за визначеними міжнародними пріоритетами (так звана "екологічна конверсія боргів"), по аналогії з Екофондом в Польщі, Болгарії.

4. Враховуючи обмеженість бюджетних коштів на охорону довкілля, необхідно розробляти нетрадиційні ринкові джерела фінансування природоохоронної діяльності. Одним із таких перспективних і ефективних шляхів вирішення проблеми інвестування природоохоронної діяльності може стати лізинг «leaxe», що в перекладі означає оренда.

5. До числа важливих перспективних фінансових інструментів природоохоронної діяльності слід віднести страхування екологічних ризиків (екологічне страхування). Страхові операції можуть стати одним із джерел для фінансування заходів із забезпечення екологічної безпеки.

Проте цього не досить. Необхідно розширювати перелік конкретних природоохоронних заходів, які потребують пріоритетного розвитку. Встановлення пільг в оподаткуванні стимулює приплив капіталу в цю сферу, що дасть змогу створити екологічне підприємство, ринок екологічних послуг та робіт.

Науковий керівник: доц. Мішеніна Н.В.